

Muhammad Yunus - govor nobelovca

Autor Administrator

Siromaštvo je
prijetnja miru

Muhammad Yunus,
govor povodom dodjele Nobelove nagrade, održan 10. prosinca 2006. godine
u Oslu

...Evrsto

vjerujem da èovjek može stvoriti svijet bez siromaštva ako svi zajedno
vjerujemo u to. U svijetu bez siromaštva siromaštvo æete moæi naæi samo u
muzejima. Kad &kolarci budu obilazili muzeje siromaštva, vjerojatno æe se
užasnuti kad vide svu bijedu i poniženje koje su ljudska biæa morala trpjeti.
Svojim æe precima zamjeriti toleriranje tog nehumanog stanja koje je vjekovima
muèilo toliko mnogo ljudi... (Ne propustite ovaj tekst, jedan od najboljih govora koje sam proèitao... Ur.)

Vaše

Velièanstvo, Vaša Kraljevska Visosti, uvaæeni èlanovi Norveškog odbora za
dodjelu Nobelove nagrade, ekscelencije, dame i gospodo, Grameen
banka i ja osobno smo izuzetno poæaæeni i dirnuti ovom èaæu. Od trenutka kad
smo predloženi za Nobelovu nagradu, stižu mi bezbrojne poruke iz cijeloga
svijeta, no, ono &to me najviše dira su pozivi zajmoprimaca Grameen banke iz
zabaèenih bangladeških sela, koje gotovo svakodnevno primam. Ljudi me zovu samo
zato da bi mi rekli koliko se ponose ovim priznanjem.

U mojoj

pratnji do nama dalekog Osla u kojem nas èeka ova nagrada nalazi se i devet
osoba koje su izabrane da predstavljaju sedam milijuna zajmoprimaca i vlasnika
Grameen banke. I u njihovo ime zahvaljujem Norveškom odboru za dodjelu Nobelove
nagrade za to &to su Grameen banku izabrali za ovogodišnjeg dobitnika Nobelove
nagrade za mir. Dodjeljujuæi njihovoj instituciji ovu najprestižniju svjetsku
nagradu, odajete im neizmjereno priznanje. Zahvaljujuæi va&voj nagradi, devet
ponosnih žena iz bangladeških sela se danas nalazi na ceremoniji kao Nobelovi
laureati, dajuæi Nobelovoj nagradi za mir potpuno novo znaenje.

Svi

zajmoprimci Grameen banke slave ovaj dan kao najveći dan u svojim životima. Oni se okupljaju oko najbližeg televizora u svojim selima diljem Bangladešda da bi, zajedno sa svojim suseljanima, pratili tijek ove ceremonije. Ove godine nagrada odaje najveću počast i vraća dostojanstvo stotinama milijuna žena širom svijeta koje se svakodnevno bore da bi zaradile za život i donosi nadu da će njihova djeca imati ljepšu budućnost. Za njih je ovo povjesni trenutak.

Siromaštvo
je prijetnja miru

Dame i

gospodo, dodjeljujete ovu nagradu nama, Norveški odbor za Nobelovu nagradu dao je važnu potporu tvrdnji da je mir neodvojivo vezan za siromaštvo. Siromaštvo je prijetnja miru.

Raspodjela

svjetskog dohotka pruža osnovu za veoma slikovitu priču. Devedeset četiri posto svjetskoga dohotka završava kod 40 posto svjetskog stanovništva, dok 60 posto ljudi živi od samo šest posto svjetskog dohotka. Polovina ljudi na svijetu živi s manje od jednoga dolara dnevno. To nije formula za mir.

Novo

tisućlje je započelo s velikim svjetskim snom. Svjetski vođe su se 2000. godine okupili u Ujedinjenim narodima i, između ostalih, prihvatili i povijesni cilj da do 2015. godine smanje broj siromašnih na pola. Nikada u povijesti ljudskog roda nije jednoglasno usvojen jedan tako ozbiljan cilj, precizan po opsegu i vremenu do kojega mora biti ostvaren. No, onda je do 11. rujna i rat u Iraku i svijet se iznenada prebacio s kolosijeka potrage za tim snom. Pozornost svjetskih vođa prešla je s rata protiv siromaštva na rat protiv terorizma. Samo su Sjedinjene Američke Države na rat u Iraku veće potrošile punih 530 milijardi dolara.

Vjerujem

da se terorizam ne može pobijediti vojnom akcijom. Terorizam moramo najprije osuditi. Moramo mu se svim snagama usprotiviti i upotrijebiti sva moguća sredstva da ga zaustavimo. Prije svega se moramo pozabaviti rješavanjem uzroka terorizma, kako bismo ga jednom zaujvek iskorijenili. Vjerujem da je ulaganje u poboljšanje uvjeta života siromaha bolja strategija nego što je trošenje novca na oružje.

Siromaštvo
je negacija svih ljudskih prava

Pojam mira
trebamo shvatiti u njegovom općeljudskom smislu - u našem društvu, u
političkom i ekonomskom kontekstu. Ugrožava ga nepravedan ekonomski, društveni
i politički poredak, nedostatak demokracije, uništenje okoliša i uskraćivanje
ljudskih prava.

Siromaštvo
predstavlja odsutnost svih ljudskih prava. Frustracija, neprijateljstvo i bijes
koji nastaju zbog krajnjeg siromaštva sprječavaju opstanak mira u bilo kojem
društvu. Ako želimo uspostaviti stabilan mir, moramo pronaći način da ljudima
omogućimo pristojan život.

Otvaranje mogućnosti
za većinu ljudi - siromašnih ljudi - predstavlja srce posla kojem smo se
posvetili posljednjih 30 godina.

Grameen
banka

Ja se
pitanjem siromaštva nisam počeo baviti kao kreator politike ili kao istraživač.
Siromaštvo me zaokupilo zato što je ono bilo svuda oko mene, i nisam mogao
okrenuti glavu od njega. Godine 1974. Bangladešom je zavladao strahovit glad
i meni je postalo izuzetno teško u predavaonici sveučilišta; ta poučavati
sufisticiranu ekonomsku teoriju. Iznenada sam, suočivši se s općom gladi i
siromaštvom, osjetio svu ispraznost tih teorija. Želio sam nešto hitno poduzeti
kako bih pomogao ljudima oko sebe, bilo to i samo jedno jedino ljudsko biće, da
lakše izguraju još jedan dan. Na taj način našao sam se licem u lice s borbom
siromaha da dođu do siromašnih svota novca s kojima će na neki način uspjeti preživjeti.
Zgrozio sam se kad sam saznao da je jedna seljanka posudivši samo dolar od
lihvara morala pristati na uvjet da mu proda ekskluzivno pravo na otkup svega
što proizvede po cijeni koju on odredi. To je, po mom mišljenju, bilo jedna
vrsta novačenja ropske radne snage.

Odlučio
sam napraviti popis žrtava tog lihvarskog poslovanja, koje se odvijalo u selu
pokraj našeg kampusa. Kad je popis bio završen, na njemu su se našla imena 42
žrtve koje su posudile ukupno 27 američkih dolara. Iz vlastitog džepa
podmirio taj dug kako bih ih spasio iz lihvarskih kandži. Uzbuđenje koje je
taj, gotovo beznačajan čin, izazvao među tim ljudima navelo me da se još
aktivnije angažiram. Ako s tako malom svotom mogu usrećiti toliko mnogo ljudi,
zašto to tu mogućnost ne bih još bolje iskoristio?

Otada

upravo to i èinim. Najprije sam pokušao nagovarati banke smještene na kampusu da siromašnima poènu davati kredite. No, to mi nije uspjelo. U banci su mi rekli da siromasi nisu kreditno sposobni. Nakon što su se sva moja višemjeseèena nastojanja izjalovila, ponudio sam se da æu biti jamac za kredite siromasima. Rezultat me zaprepa-stio. Siromasi su na vrijeme vraæali svaku ratu svog kredita! Meðutim, i dalje sam, pokušavajuæi proširiti program putem postojeæih banaka, nailazio na poteškoæe. Zbog toga sam odluèio osnovati posebnu banku za siromahe pa sam 1983. godine u tome napokon i uspio. Nazvao sam je Grameen banka, ili Seoska banka.

Danas

Grameen banka ima oko 7 000 000 zajmoprimaca iz 73 000 bangladeških sela, od kojih 97 posto èine žene. Grameen banka daje nelombardne kredite namijenjene pokretanju posla, stambene kredite, studentske i mikropoduzetnièke zajmove siromašnlim obiteljima i nudi velik broj privlaènih programa štednje, programa ulaganja u mirovinski fond i usluga osiguranja za svoje èlanove. Od 1984. godine (kad smo ih uveli) stambenim kreditima se izgradilo više od 640 000 kuæa. Zakonski vlasnici tih kuæa su upravo same žene. Koncentrirali smo se na žene zato što smo zakljuèili da je davanje kredita ženama uvijek mnogo korisnije za cijelu obitelj.

Od svog

osnivanja banka je odobrila kredite u ukupnoj vrijednost od oko šest milijardi amerièkih dolara. Stopa njihove otplate iznosi 99 posto. Grameen banka, kao i sve ostale banke, ostvaruje profit. U financijskom pogledu, ona se oslanja na vlastite snage i još od 1995. godine ne prima novac donatora. Polozima i vlastitim sredstvima Grameen banka danas pokriva 143 posto svih veæih zajmova. Prema internoj anketi Grameen banke, 58 posto naših zajmoprimaca prešlo je granicu siromaštva.

Grameen

banka roðena je iz sitnih domaæih projekata koje sam pro-vodio sa svojim studentima, mjesnim djevojkama i mladima. Troje od tih studenata su još uvijek, nakon svih tih godina, sa mnom u Grameen banci i zauzimaju najviše poloŹaje u izvršnoj vlasti banke. Oni su danas s nama kako bi primili priznanje koje nam želite uruèiti.

Ova se

zamisao, zaèeta u Jobri, malom bangladeškom selu, proširila cijelim svijetom pa sada u gotovo svakoj zemlji postoji program slièan Grameenu.

Druga generacija

Prošlo je gotovo 30 godina od početka našeg djelovanja. Cijelo to vrijeme neprekidno pratimo djecu naših zajmoprimaca da bismo doznali kako naš rad utječe na njihove živote. Djeca su uvijek najviši prioritet klijentica naše banke. Jedna od naših odluka koje su one osmislile i kojih se pridržavaju jest da će svoju djecu slati u školu. Grameen banka ih je u tome podržavala pa su se uskoro sva njihova djeca počela školovati. Mnogo te djece su postali najbolji učenici u svom razredu. Htjeli smo to proslaviti pa smo uveli stipendije za darovite učenike. Grameen banka danas dodjeljuje oko 30 000 stipendija godišnje.

Mnoga ta djeca su nastavila obrazovanje na visokim i srednjim ustanovama postavljajući lijevici, inženjeri, predavači na koledžima i slično. Uveli smo i studentske zajmove da bismo Grameenovim studentima pomogli da završe fakultete. Danas su neki od njih doktori znanosti. Trinaest tisuća studenata prima studentske zajmove. Toj broju se svake godine pridruži još 7 000 novih studenata.

Mi stvaramo jednu potpuno drugačiju generaciju koja će biti školovana i koja će znati svoju obitelj otrgnuti od siromaštva.

I prosjaci mogu zaradivati

Danas je u Bangladešu već 80 posto siromašnih obitelji pokriveno mikrokreditima. Nadamo se da ćemo do 2010. godine uspjeti pokriti svih 100 posto obitelji.

Prije tri godine smo pokrenuli ekskluzivni program kojem su u središtu pažnje prosjaci. Na njih se ne odnosi niti jedan propis Grameen banke. Zajmovi su beskamatni: mogu ih vratiti u ratama u visinu i raspored sami određuju. Predložili smo im da, dok proslave obilaze kuće, sa sobom nose malenu količinu robe, stvari kao što su grickalice, igračke i kućanske potreptine. Zamisao je bila uspješna. Danas se u program uključilo oko 85 000 prosjaka. Približno 5000 njih je potpuno prestalo s prošenjem. Prosjacima obično dajemo zajam u protivrijednosti od 12 američkih dolara.

Mi potičemo i podržavamo sve aktivnosti koje siromasima pomažu da se odupru

siromaštvu. Uvijek zagovaramo mikrokredite koji prate sve druge oblike intervencija zato što su te intervencije daleko učinkovitije kad se kombiniraju s mikrokreditima.

Informacijska tehnologija za siromahe

Informacijska i komunikacijska tehnologija (ICT) veoma brzo mijenja naš planet, stvarajuæi svijet trenutanih komunikacija u kojem ne postoje ni udaljenosti ni granice. Komuniciranje svakim danom postaje sve jeftinije. Uoèio sam da æe, ako nam uspije da im tu tehnologiju približimo i prilagodimo njihovim potrebama, siromasi dobiti prigodu da promijene svoj život.

Osnivanje telefonske kompanije Grameen Phone bilo je prvi korak prema približavanju ICT-ja siromašnim ljudima. Siromašnim ženama smo davali zajmove Grameen banke, a one su ih koristile za kupnju mobilnih telefona koji su im služili za prodaju telefonskih usluga u selima. Uoèili smo da se mikrokrediti i ICT izvrsno nadopunjavaju.

Posao s telefonima bio je pravi uspjeh i zanimanje za koje su se klijentice Grameen banke doslovce otimale. Gospoæe s telefonima brzo su nauèile sve fineise i uvele novine u poslovanje s telefonima pa je ono postalo najbrži naèin za izlazak iz bijede i stjecanje ugleda u društvu. Danas za nas radi gotovo 300 000 gospoða s telefonima koje pružaju telefonske usluge u gotovo svim selima Bangladeš. Kompanija Grameen Phone ima oko 10 milijuna pretplatnika te je najveæa telefonska kompanija u zemlji. Iako je broj gospoða s telefonima samo mali dio ukupnog broja pretplatnika, one stvaraju 19 posto prihoda kompanije. Od devet èlanica odbora koji danas prisustvuju ovoj velikoj ceremoniji, èetiri rade kao gospoæe s telefonima.

Grameen Phone je kompanija nastala udruživanjem norveške kompanije Telenor i kompanije Grameen Telecom iz Bangladeš. Telenor je vlasnik 62 posto kompanije, dok Grameen Telecom posjeduje 38 posto. San nam je da ova kompanija na kraju postane socijalno poduzeæe i da siromašne klijentice Grameen banke pretvorimo u njegove veæinske vlasnice. Radimo na tome da se taj cilj ostvari. Kompanija Grameen Phone jednoga æe dana postati još jedan primjer velikog poduzeæa èiji su vlasnici siromasi.

Ekonomija slobodnog tržišta

Slobodno

tržište predstavlja okosnicu kapitalizma. Neki tvrde da kapitalizam, to je tržište slobodnije, postiže bolje rezultate u rješavanju pitanja slobode – to je ona, na koji način je ostvariti i za koga. Tvrdi se i da pojedinačna potraga za osobnim probitkom donosi kolektivno optimalan rezultat.

Ja se

slažem s potrebom jačanja slobodnog tržišta. Istodobno, veoma sam nesretan zbog konceptualnih ograničenja koja nameću igrači na tržištu. Ona potječu od pretpostavke da su poduzetnici jednodimenzionalna ljudska bića, koja su u svojim poslovnim životima posvećena ostvarenju samo jednog zadatka: da maksimalno povećaju profit.

To

tumačenje kapitalizma izolira poduzetnike od svih političkih, emocionalnih, društvenih, duhovnih i ekoloških dimenzija njihovih života. To je možda učinjeno, zbog razumljive želje za pojednostavljivanjem, no takvo shvaćanje znatno osiromašuje čovjekovu osobnost.

Ljudska

bića su prekrasna stvorenja koja u sebi kriju bezgraničan niz kvaliteta i mogućnosti. Naše teorije bi trebale osloboditi prostor za razvoj takvih kvaliteta, a ne unaprijed zaključiti da one ni ne postoje.

Većina

problema u svijetu se javlja zbog ograničavanja sudjelovanja na slobodnom tržištu. Svijet još uvijek nije riješio problem pogubnog siromaštva, od kojega pati polovica njegovih stanovnika. Zemlja s naj-bogatijim i naj-slobodnijim tržištem jednoj trećini svojega stanovništva ne uspijeva osigurati zdravstvenu zaštitu.

Bili smo

toliko impresionirani uspjehom slobodnoga tržišta da se nikada nismo usudili izraziti bilo kakvu sumnju u svoje temeljne, pretpostavke. Da stvari budu još gore, svesrdno smo nastojali postati jednodimenzionalna bića kakva smo stvorili u teoriji, kako bismo omogućili nesmetano funkcioniranje mehanizma slobodnog tržišta.

definiranjem "poduzetništva" radikalno možemo promijeniti karakter kapitalizma i riješiti mnoga neriješena društvena i ekonomska pitanja koja su u dometu slobodnog tržišta. Pretpostavimo da neki poduzetnik, umjesto da ima samo jedan izvor motivacije (primjerice, maksimalno povećanje profita), sada dobija dva izvora motivacije, koji se međusobno isključuju, ali koji su jednako izazovni:

- a) maksimizaciju profita,
- b) pomaganje ljudima i svijetu

Svaki od ta dva motiva dovest će do osnivanja drugačije vrste poduzeća. Prvi tip poduzeća nazovimo poduzećem za maksimizaciju profita, a drugi socijalnim poduzećem. Socijalna će poduzeća biti nova vrsta poduzeća koja će se pojaviti na tržištu kako bi neko na svijetu promijenila. Ulagачi u socijalna poduzeća bi mogli povući uloženi novac, ali neće dobivati dividende od poduzeća. Profit bi se vratio u kompaniju kako bi ona proširila svoju djelatnost i poboljšala kvalitetu svojih proizvoda ili usluga. Socijalno će poduzeće biti kompanija bez gubitaka i bez dividendi.

Štim socijalno poduzeće bude i zakonjeno, mnoge postojeće kompanije upustit će se u stvaranje socijalnih poduzeća koja će postojati usporedno s njihovim temeljnim aktivnostima. I mnogi aktivisti iz neprofitnog sektora to će smatrati privlačnim izborom. Za razliku od neprofitnog sektora u kojem trebamo prikupljati donacije ako želimo ostati aktivni, socijalno poduzeće samo će sebe uzdržavati i stvarati vrijednosti putem kojega će se proširiti jer je to poduzeće koje ne stvara gubitke. Da bi prikupilo kapital, socijalno poduzeće će ući na svoj vlastiti, novi tip tržišta kapitala.

Mladi ljudi iz cijeloga svijeta, osobito oni iz bogatih zemalja, smatrat će koncepciju socijalnog poduzeća veoma privlačnom, budući da će im pružiti mogućnost da svojim kreativnim snagama neko promijene. Danas su mnogi mladi ljudi frustrirani zato što u suvremenom kapitalističkom društvu ne primjećuju nikakve spomena vrijedne promjene, promjene koje bi smatrali uzbudljivima. Socijalizam im je ponudio san za kojega će se boriti. Mladi sanjaju o stvaranju svojega vlastitog savršenog svijeta.

Gotovo će svi društveni i ekonomski problemi svijeta biti riješeni putem socijalnog poduzeća. Inovacija poslovnih modela i njihova primjena kojom na financijski učinkovit način stvaramo željene društvene rezultate predstavljaju veliki izazov. Zdravstvena skrb za siromahe, financijske usluge za siromahe, informacijska tehnologija namijenjena siromasima, obrazovanje i obuka za

siromahe, marketing za siromahe, obnovljiva energija — sve su to uzbudljiva podruèja moguæe djelatnosti socijalnog poduzeæa.

Socijalno

poduzeæe je važno zato što se bavi i rješava pitanja od vitalne važnosti za ljudski rod. Ono može promijeniti živote najsiro-masnijih 60 posto svjetskoga stanovništva i pomoæi im da se izvuku iz siromaštva.

Grameenovo socijalno poduzeæe

Èak i

kompanije kojima je cilj maksimizacija profita mogu biti orga-nizirane kao socijalna poduzeæa, ako veæinu vlasništva prepustimo siromasima. To je bit drugog tipa socijalnog poduzeæa. Grameen banka pripada u tu kategoriju.

Siromašni

mogu dobiti dionice tih kompanija kao poklon darovate-lia, ili ih mogu kupiti vlastitim novcem. Zajmoprimci mogu vlastitim novcem kupiti dionice koje se ne mogu prebaciti na one koji nisu naši klijenti. Banku iz dana u dan vodi pouzdan tim struènjaka.

Bilateralni

i multilateralni darovatelji mogu veoma jednostavno stvoriti taj tip socijalnog poduzeæa. Kada darovatelj drži primatelja da zajam ili subvenciju za gradnju mosta, onda ta država može osnovati „mostovnu kompaniju“, èiji æe vlasnici biti lokalni siromasi. Kompanija koja se bavi managementom može preuzeti obvezu upravljanja tim poduzeæem. Profit kompanije æe u obliku dividendi otiæi siromasima, a može se upotrijebiti i za gradnju novog mosta. Na taj se naèin mogu organizirati mnogi infrastrukturni projekti, primjerice ceste, autoputovi, zraène luke, morske luke, komunalna poduzeæa.

Grameen je

osnovao i dva socijalna poduzeæa prvog tipa. Najprije je, kao zajednièki pothvat s kompanijom Danone, osnovana tvornica jogurta u kojoj proizvodimo obogaæeni jogurt kojim poboljššavamo ishranu pothranjene djece. Ona æe nastaviti sa širenjem sve dok svu pothranjenu djecu u Bangladešu ne opskrbimo s našim jogurtom. Drugo je lanac bolnica za oène bolesti. Svake se godine u svakoj od ovih bolnica izvede 10 000 operacija oène mreene, èija cijena ovisi o tome je li pacijent bogat ili siromašan.

Tržište društvenih dionica

Ako želimo

da se ulagači povežu sa socijalnim poduzećima, moramo ustanoviti tržište društvenih dionica na kojem se trguje samo s dionicama socijalnih poduzeća. Ulaganje dođe na burzu s jasnom namjerom da pronađe socijalno poduzeće čija je misija po njegovom ukusu. Ovo nije mjesto na kojem ćete doći do novca. Svatko tko želi zaraditi neka radije ode na klasičnu burzu.

Ako želimo

da nam društvena burza propisno funkcionira, trebat ćemo stvoriti agencije za rangiranje vrijednosnica, morat ćemo standardizirati terminologiju, definicije, oruđa za mjerenje učinka, oblike izvješća i tiskati nove financijske časopise, primjerice Social Wall Street Journal. Poslovne škole nudit će studije i diplome iz poslovnog upravljanja socijalnim poduzećima da bi mlade menadžere naučile kako upravljati socijalnim poduzećima na najučinkovitiji način, a ponajviše da bi ih potaknule da i sami postanu socijalni poduzetnici.

Uloga

socijalnog poduzeća u procesu globalizacije

Podupirem

globalizaciju i vjerujem da ona može biti mnogo korisnija za siromahe od svoje alternative - regionalizacije. Međutim, to mora biti prava vrsta globalizacije. Za mene je globalizacija poput autoputa sa stotinama prometnih traka koji uzduž i poprijeko prelaze svijet. Ako na autoputu kojim se svi voze ne postoje ograničenja, njegove će trake zauzeti ogromni kamioni moćnih ekonomija. Bangladesh i tu ne bi imale što tražiti. Da bi globalizacija koristila svim sudionicima, moramo imati prometne propise, prometnu policiju te nadležnost nad prometom na tom globalnom autoputu. Pravilo "tko jači, taj kvači" mora se zamijeniti pravilima koja siromasima osiguravaju mjesto i koja im ostavljaju prostor za djelovanje, bez opasnosti da ih jači izguraju. Globalizacija ne smije postati financijski imperijalizam.

Moćna

multinacionalna socijalna poduzeća siromašnim ljudima i zemljama omogućiti da iskoriste sve prednosti globalizacije. Socijalna poduzeća će ili postati vlasnički siromaha ili će zadržati profit u siromašnim zemljama, budući da njihov cilj neće biti uzimanje dividendi. Izravna inozemna ulaganja inozemnih socijalnih poduzeća bit će uzbudljiva novost za zemlje primatelje. Izgradnja snažne privrede siromašnih zemalja i zaštita njihovih nacionalnih interesa od grabežljivih kompanija postat će osnovno područje interesa socijalnih poduzeća.

Stvaramo
ono što želimo

Èovjek dobiva

ono što želi, ili ono što ne odbije. Mi prihvaæamo èinjenicu da æe oko nas uvijek biti siromašnih i da je siromaštvo dio ljudske sudbine. Upravo zato nas siromasi i dalje okruŕuju. Ako snaŕno vjerujemo da je siromaštvo neprihvatljiva pojava i da ono ne smije biti dio civiliziranog društva, veæ smo na pola puta do prikladnih institucija i politike koji æe nam pomoæi da stvorimo društvo bez siromaštva.

Œeljeli smo

iæi na Mjesec, pa smo tamo i dospjeli. Ljudi mogu postiaæi sve što poŕele. Ako nam nešto ne polazi za rukom, onda se to događ zato, što se određenom cilju nismo posvetili u dovoljnoj mjeri. Stvaramo što želimo.

Ono što

želimo i kako do toga dolazimo uvelike ovisi o našemu misaonom sklopu. Izuzetno je teško promijeniti uvrijeŕen naèin raz-mišljanja. U skladu s njim stvaramo svijet. Moramo izmisliti naèine koji æe nam pomoæi da neprekidno mijenjamo perspektivu i da brzo preorijentiramo naš mentalni sklop kad se pojave nove spoznaje. Ako promijenimo naèin razmišljanja, moæi æemo promijeniti i svijet.

Siromaštvo
moŕemo smjestiti u muzeje

Vjerujem

da siromaštvo moŕemo smjestiti u muzeje siromaštva zato što siromaštvo nisu stvorili siromasi. Njega stvara i odrŕava ekonomski i društveni sustav koji smo stvorili za sebe. Institucije i koncepcije koje saèinjavaju taj sustav. Politika koju provodimo.

Siromaštvo

je nastalo zato što smo okosnicu svoje teorije izgradili na pretpostavkama koje podcjenjuju ljudske sposobnosti. One se zasni-vaju na preuskim koncepcijama (primjerice, koncepciji poslovanja, kreditne sposobnosti, poduzetništva, zaposlenja) ili na institucijama koje još uvijek nisu potpuno dovršene (primjerice, finansijske institu-cije koje u svom poslovanju iskljuèuju siromašne). Siromaštvo nastaje zbog pogreške na konceptualnoj razini, a ne zbog nedostatka ljudske sposobnosti da ga se iskorijeni.

Èvrsto

vjerujem da èovjek moŕe stvoriti svijet bez siromaštva ako svi zajedno

vjerujemo u to. U svijetu bez siromaštva siromaštvo æete moæi naæi samo u muzejima. Kad ðkolarci budu obilazili muzeje siromaštva, vjerojatno æe se užasnuti kad vide svu bijedu i poniženje koje su ljudska biæa morala trpjeti. Svojim æe precima zamjeriti toleriranje tog nehumanog stanja koje je vjekovima muæilo toliko mnogo ljudi.

Sva ljudska

biæa imaju uroðenu sposobnost da se brinu o sebi, ali i sposobnost da pridonose poveæanju blagostanja svijeta u cjelini. Neki od nas imaju prilike iskoristiti svoj potencijal, no mnogima nikad ne poðe za rukom da tijekom svog životnog vijeka razviju predivii dar s koim su roðeni. Oni umru neiskoriðeni, a svijet ostaje siromašniji bez njihove kreativnosti i njihova doprinosa.

Grameen mi

je ulio nepokolebljivu vjeru u kreativnost ljudskih biæa. To me navelo da povjerujem kako èovjek nije stvoren da trpi glad i siromaštvo.

Za mene su

ljudi poput bonsai drveæa. Ako najbolje sjeme najviðeg stabla ðto posadite u teglu za cvijeæe, sve ðto dobijete je desetak centimetara visoka replika visokog drveta. Sjeme koje ste posadili je potpuno u redu, ali tlo u koje ste ga stavili nije. Siromasi su bonsai stalca. Njihovi geni su u redu. Jednostavno, druðtvo im nije omoguæilo pogodnu osnovu za razvoj. Ako siromasima želimo pomoæi da se izvuku iz siromaštva, moramo im stvoriti uvjete u kojima æe se moæi razvijati. Èim siromasi dobiju priliku da oslobode vlastitu kreativnost, siromaštvo æe veoma brzo nestati s lica zemlje.

Ujedinimo

snage i svakom ljudskom biæu pružimo jednaku priliku da iskoristi svoju energiju i kreativnost.

Dame i

gospodo, dopustite mi da svoj govor zakljuèim izražavanjem duboke zahvalnosti Norveðkom odboru za dodjelu Nobelove nagrade za to ðto je siromasima, a osobito siromasnim ženama, priznao potencijal i pravo da žive pristojnim životom i ðto je prepoznao da su mikrokrediti veoma znaèajni za razvijanje tog potencijala.

Vjerujem

da æe ova èast koju ste nam iskazali potaknuti joð mnogo odvažnih inicijativa svuda po svijetu, kojima æemo jednom zauvijek iskorijeniti globalno siromaštvo.

Iz knjige:
Za svijet bez siromaštva, Muhammad Yusuf

vbz Zagreb,
2009.